

HØRINGSBREV - FORSLAG TIL FORSKRIFT OM TILDELING AV UTDANNINGSSTØTTE FOR UNDERVISNINGÅRET 2007-2008

FØRSTE DEL Hovedregler for tildeling av utdanningsstøtte

Kapittel 2 Statsborgerskap og tilknytning til Norge

Til § 2-2 bokstavene a, c, d og e

Bestemmelsene i kapittel 2 omhandler hvilken tilknytning til Norge som kreves for at utenlandske statsborgere skal få rett til støtte gjennom Lånekassen. Det foreslås at formuleringen "har fått" når det gjelder de ulike oppholdsgrunnlagene endres til "har", for å presisere at søkeren må ha et gyldig oppholdsgrunnlag på søknadstidspunktet. Det er ikke tilstrekkelig at søkeren tidligere har fått slikt grunnlag, hvis dette senere er falt bort.

Til § 2-2 bokstav f

Det er et vilkår for støtterett i Lånekassen at søkeren har hatt sammenhengende fulltidsarbeid i Norge i minst 24 måneder like før undervisningsåret. Med "undervisningsåret" blir det normalt forstått utdanning over høst- og vårsemester. Noen søkere starter i utdanningen i vårsemesteret, og kravet om arbeid like før undervisningsåret, må da tolkes slik at søkeren må ha vært i arbeid fram til oppstart i vårsemesteret.

For å klargjøre bestemmelsen foreslås det å presisere i forskriften at søkeren må ha arbeidet i 24 måneder like før oppstart i utdanningen. Dette vil også omfatte oppstart i vårsemesteret.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 2-2 Utenlandsk statsborger

Utenlandsk statsborger som har lovlig opphold i Norge og som tar utdanning i Norge, får utdanningsstøtte på samme vilkår som norsk statsborger, dersom vedkommende (...)

f) har vært bosatt i og har hatt sammenhengende fulltidsarbeid i Norge i minst 24 måneder like før oppstart i utdanningen, og har betalt skatt til Norge i denne perioden. Søkeren må ha hatt oppholdstillatelse som arbeidstaker i perioden.

Til § 2-2 bokstav g

Utenlandsk statsborger kan gis støtte dersom vedkommende har tatt fulltidsutdanning i Norge i tre år med normert progresjon, eventuelt deltidsutdanning med like mange avlagte studiepoeng, uten støtte fra Lånekassen. Bakgrunnen for kravet er at det skal foreligge en sterk tilknytning til Norge før søker kan omfattes av støtteordningene. Det er åpnet for at deltidsutdanning også kan gi grunnlag for støtte rett dersom denne tilsvarende tre års fulltidsstudier. Det kan være problematisk å skille mellom en søker i fulltidsutdanning som har blitt forsinket og en søker som har tatt deltidsutdanning.

For å unngå avgrensingsproblemer mellom regelen om fulltidsutdanning og deltidsutdanning, og likevel ivareta tilknytningskravet, foreslås det at vilkåret endres til et krav om utdanning i minimum tre år, og med minimum 180 avlagte studiepoeng. Da vil det ikke spille noen rolle om det er fordi man er forsinket man har brukt lenger tid enn tre år, eller om det er fordi man har studert på deltid.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 2-2 Utenlandsk statsborger

(...)

g) har tatt utdanning i Norge i minst tre år like før undervisningsåret, og har bestått utdanning som til sammen tilsvarer minst tre års fulltidsutdanning

Til § 2-3

Forskriftens § 2-3 gir EØS-arbeidstakere og deres familiemedlemmer utvidete rettigheter til norsk utdanningsstøtte. Det er arbeidsforholdet som utløser rett til sosiale ytelser i Norge. Dagens formulering er upresis i forhold til at alle EØS-borgere som arbeider i Norge kan ha rett til studiefinansiering, dette gjelder også EØS-borgere som pendler til landet for arbeid her. Forskriftsteksten må gjenspeile dette på en bedre måte enn den gjør i dag.

§ 2-3 Utvidet rett for statsborger fra EØS-land

Statsborger fra EØS-land med status som arbeidstaker i Norge, har rett til utdanningsstøtte når utdanningen vedkommende tar har faglig sammenheng med arbeidet. Kravet om faglig sammenheng faller bort dersom vedkommende har blitt ufrivillig arbeidsløs.

Barn og ektefelle av EØS-arbeidstakeren har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere.

Til §§ 2-5 og 10-4

Disse to paragrafene er like, og en av dem kan fjernes uten at det går ut over informasjonsbehovet. Det mest naturlige vil være å fjerne bestemmelsen i § 10-4, hvor denne presiseringen ikke trenger å gjentas. Det foreslås derfor at § 10-4 tas ut av forskriften.

Kapittel 4 Hva slags utdanning det gis støtte til

Til § 4-1 bokstav j og k

I følge dagens forskriftstekst kan utdanning ved fjernundervisningsinstitusjoner bli godkjent for støtterett hvis utdanningen følger offentlig godkjente læreplaner for videregående opplæring eller høyere utdanning ved offentlige utdanningsinstitusjoner. Utdanning ved studieforbund kan bli godkjent for støtte hvis utdanningen følger offentlig godkjente læreplaner for videregående opplæring eller om den **tilsvarer** høyere utdanning ved offentlige utdanningsinstitusjoner. Det finnes ikke offentlig godkjente læreplaner for høyere utdanning. Det foreslås at formuleringen i bokstav j harmoniseres med formuleringen i bokstav k.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 4-1 Utdanninger det gis støtte til

(...)

j) utdanning ved fjernundervisningsinstitusjoner som følger offentlig godkjente læreplaner for videregående opplæring, eller som tilsvarer høyere utdanning ved offentlige utdanningsinstitusjoner, eller som er godkjent etter lov om fagskoleutdanning. Fjernundervisningsinstitusjonen som tilbyr utdanningen må være godkjent etter lov om voksenopplæring § 11,

Til § 4-2

Med innføring av lov om fagskoleutdanning, ble det fra undervisningsåret 2004-2005 etablert en ny ordning for godkjenning av utdanninger for støtterett gjennom Lånekassen. Den nye ordningen innebærer som en hovedregel at utdanninger må være godkjent etter en utdanningslov for at deltakerne skal kunne få studiestøtte. Det ble etablert en overgangsordning for de utdanningsinstitusjonene som tilbyr utdanning der deltakerne har oppnådd støtterett i Lånekassen kun med hjemmel i forskriftene til utdanningsstøtteloven. Disse institusjonene må innen utgangen av undervisningsåret 2006-2007 ha fått godkjenning etter ett av vilkårene i Lånekassens forskrift for tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2006-2007 § 4-1, jf. § 4-2, for at deltakerne fortsatt skal ha støtterett.

To forhold har aktualisert en endring i overgangsordningen: lang behandlingstid for godkjenning av fagskoleutdanninger i Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) og vedtak om endringer i friskoleloven og fagskoleloven, jf. Ot.prp. nr. 43 (2005-2006). Sistnevnte forhold har ført til at det i dag ikke er mulig å søke om godkjenning som friskole før en ny lov om friskoler/privatskoler er på plass.

På bakgrunn av dette foreslås det å utvide overgangsordningen med ett år, slik at godkjenning etter ett av vilkårene i § 4-1 må foreligge innen utgangen av undervisningsåret 2007-2008 for at utdanningene fortsatt skal gi grunnlag for støtterett for deltakerne.

En slik løsning vil gi bedre tid for behandling av søknader hos NOKUT og bedre tid og mulighet for utdanningstilbyderne til å områ seg i forhold til nye regelverk. Det har blitt påpekt at det i dagens situasjon, med utarbeidelse av ny privatskolelov og gjennomgang av lov om fagskoleutdanning, ikke er så lett å vurdere hvilken løsning man bør velge ved søknad om godkjenning av et eksisterende utdanningstilbud.

Å utvide overgangsordningen vil forlenge den uønskede situasjonen med at enkelte utdanningstilbud kun har en godkjenning (for støtterett) gjennom Lånekassen. En slik godkjenning sier ikke noe om kvaliteten på det godkjente tilbudet, men oppfattes

gjerne som en kvalitativ/offentlig godkjenning. Departementet finner likevel at overgangsordningen bør utvides.

En annen beslektet problemstilling, er om studentene skal ha mulighet til å fullføre det opplegget de har startet på, dersom lærestedet de har valgt ikke blir godkjent etter noen utdanningslov, og tilbudet dermed mister støtteretten i Lånekassen. Departementet foreslår å sikre disse studentene støtte til å fullføre det opplegget de har startet på, selv om opplegget ikke har oppnådd godkjenning etter en utdanningslov. Forslaget vil bryte med prinsippet om at utdanningsopplegg må ha en godkjenning for at det skal gis rett til støtte, men ordningen vil kun være en overgangsordning for å gi studentene en mulighet til å fullføre den utdanningen de har påbegynt.

Det foreslås at det innføres en overgangsordning for at elever som har startet opp i en utdanning som mister/ikke oppnår godkjenning etter en utdanningslov skal kunne fullføre løpet med støtte gjennom Lånekassen.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 4-2 Overgangsordning

Utdanningsinstitusjoner som tilbyr utdanning som til og med undervisningsåret 2003-2004 ble godkjent for rett til støtte gjennom Lånekassen kun med hjemmel i forskriftene til utdanningsstøtteloven, må innen utgangen av undervisningsåret 2007-2008 ha fått godkjenning etter et av vilkårene i § 4-1 for at deltakerne i utdanningene fortsatt skal ha støtterett i Lånekassen.

Søker som har startet en utdanning ved en utdanningsinstitusjon som omfattes av denne overgangsordningen, vil ha rett til støtte for å fullføre utdanningsopplegget søkeren har startet, selv om utdanningsinstitusjonen ikke oppnår godkjenning etter ett av vilkårene i § 4-1. Søker må ha startet i utdanningen innen utgangen av undervisningsåret 2007-2008.

Til § 4-6 bokstav f

I bestemmelsens bokstav f er det i 2006-2007 en formulering som gjør hjemmelen for å gi støtte til Ph.d-utdanning i Norden uklar. Tidligere formulering i 2005-2006 lød ”Det kan likevel gis støtte til doktorgradsutdanning i utlandet”, mens det for 2006-2007 vises til at støtte gis etter fjerde del til utdanning i utlandet som tilsvarer en norsk grad på Ph.d-nivå. Støtte etter fjerde del gis til utdanning i land utenfor Norden.

Uklarheten som oppstod i forskriftsrevisjonen for 2006-2007, var ikke tilsiktet. Forslaget som ble sendt på høring høsten 2006 lød: ”...Det kan likevel bli gitt støtte til Ph.d.-utdanning i utlandet...” Ved en inkurie ble ikke denne teksten videreført.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 4-6 Utdanninger det ikke gis støtte til

(...)

f) Ph.d.-utdanning i Norge. Det gis likevel støtte til Ph.d.-utdanning til søker som får støtte etter sjette del (kvoteordningen). Det gis støtte til utdanning i utlandet som tilsvarer en norsk grad på Ph.d.-nivå.

Kapittel 6 Utdanning i et annet nordisk land

Til § 6-1 Utdanninger i et annet nordisk land

Reglene i kapittel 6 omhandler vilkårene for støtte til utdanning i et annet nordisk land. Lånecassen opplever at hjemlene for støtte til reiser og til skolepenger i Norden er indirekte, og ser et behov for klarere henvisninger. Formuleringen som er brukt krever at søkerne har utstrakt kjennskap til reglene for å kunne orientere seg i regelverket.

Det foreslås å dele opp bestemmelsen i flere deler og å presisere hva som ligger i begrepene ”de samme reglene og kostnadsatsene som for Norge”.

Videre foreslås det at kapitlet skal inneholde henvisninger til de delene av forskriften der de aktuelle bestemmelsene som gjelder for utdanning i Norden står.

Henvisningene kan gjøres på samme måte som i § 39-1, som er klargjørende for den som vil orientere seg i regelverket. Bestemmelsen gir samtidig klare hjemler for hvilke beløp og satser som gjelder.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 6-1 Utdanninger det gis støtte til

Utdanning i et annet nordisk land må normalt ha offentlig godkjenning og komme inn under støtteordningen i studielandet.

§ 6-2 Krav om fulltidsutdanning

Det gis ikke støtte til deltidsutdanning.

§ 6-3 Utrekning av støttebeløpet

Støttebeløpene blir regnet ut etter reglene i annen eller tredje del, avhengig av hvilken utdanning søkeren tar.

Nåværende § 6-2 blir § 6-4 osv.

Kapittel 8 Hvor lang tid det gis støtte

Til § 8-2

Etter § 15-1 bokstav b skal søkere som går direkte over i kurs for å få generell studiekompetanse etter vanlig videregående skole, ha støtte etter forskriftens annen del. Det foreslås å ta inn en presisering av § 8-2 som avklarer forholdet mellom retten til støtte etter § 15-1 bokstav b og grensen for tidsrammen for støtteretten i § 8-3.

I §§ 8-2 og 8-3 gis det tidsrammer for støtte etter henholdsvis annen og tredje del. Overskriftene til paragrafene setter skillet mellom støtte etter annen og tredje del. I § 8-3 går det fram av første ledd at åtteårsgrensen gjelder for høyere utdanning og annen utdanning som ikke tas med rett etter opplæringslova § 3-1. Etter ordlyden skulle da kurs for å få generell studiekompetanse være omfattet av grensen på åtte år. Det er kun utdanninger som det gis støtte til etter tredje del som er omfattet av åtteårsgrensen i § 8-3. For å presisere dette foreslås det å ta inn et nytt siste ledd i § 8-2, som samtidig begrenser retten til støtte til kurs for å få generell studiekompetanse til to år. Det bør settes en særskilt grense for disse, som (i hovedsak) ikke lenger har ungdomsrett til videregående opplæring og som heller ikke er omfattet av åtteårsgrensen. De fleste vil ta dette på ett år. I forbindelse med denne endringen foreslås det å la dagens tredje ledd bli nytt fjerde ledd, og å gi nytt tredje ledd og fjerde ledd samme utforming.

Det foreslås også å endre uttrykket "land utenfor Norge" i § 8-2 annet ledd til "utlandet".

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 8-2 Tidsramme for støtte etter annen del

Det gis støtte til vanlig videregående opplæring så lenge søkeren har rett til opplæring etter opplæringslova § 3-1.

Det gis støtte til utdanning tilsvarende vanlig videregående opplæring i utlandet i opp til fire år, eller i normert tid for utdanningen. Dersom søkeren har fått støtte til vanlig videregående opplæring i Norge, blir støttetiden redusert tilsvarende.

Det gis støtte i opp til to år til søker som får støtte etter § 15-1 første ledd bokstav b.

Det gis støtte i opp til ett år til søker som får støtte etter § 15-1 første ledd bokstav d.

Til § 8-4

Det foreslås å innføre mulighet til utvidelse av åtteårsblokken også for Ph.d.-studenter i Norden. Det var ikke tilsiktet at denne gruppen ikke ble inkludert i denne bestemmelsen da den ble innført for 2006-2007. Det vises også til omtalen til § 4-6 ovenfor.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 8-4 Tidsramme for Ph.d.-utdanning i utlandet

Grensen på åtte år utvides med inntil to år for søkere som tar Ph.d.-utdanning i utlandet.

Det gis ikke støtte i mer enn ti år selv om søkeren blir forsinket. Det blir gjort unntak for søker som blir forsinket på grunn av sykdom, på grunn av at søkeren har fått barn i utdanningsperioden, eller på grunn av redusert funksjonsevne.

Kapittel 10 Støtte fra andre, ny støtte etter tidligere ettergivelse

Til § 10-3

Se omtale under kapittel 16 Grunnstipend og læremiddelstipend.

Kapittel 14 Søknadsfrister

Til § 14-1

Frist for å søke om støtte for høstsemesteret er 15. november. For kurs i høstsemesteret som starter 1. oktober eller senere er det en utsatt søknadsfrist. Det foreslås å endre regelen slik at utsatt søknadsfrist gjelder for kurs som starter 1. november eller senere. Det er flere land i Europa som har sen start på høstsemesteret, som Tyskland, Spania og Italia. Fristen som er nå, gjør at Lånekassen må utsette søknadsfristen for høstsemesteret for hele studieland av gangen, og ganske mange studenter kan omfattes av unntaksregelen. De aller fleste kurs har derimot startet før 1. november.

Den foreslåtte endringen vil lette Lånekassens saksbehandling.

Forslaget innebærer at en del studenter vil få en kortere frist å forholde seg til.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 14-1 Frist for å søke om støtte

Frist for søknad om støtte for høsten 2007, er 15. november 2007. For kurs i høstsemesteret som starter 1. november 2007 eller senere, er fristen 15. mars 2008.

Frist for søknad om støtte for våren 2008, er 15. mars 2008. Fristen gjelder ikke for kurs som starter 1. mars 2008 eller senere.

Søknader som kommer inn etter at undervisningsåret eller kurset er avsluttet, blir ikke behandlet.

ANNEN DEL Støtte til søker som har rett til videregående opplæring

Kapittel 16 Grunnstipend og læremiddelstipend

Ny § 16-4

I St.prp. nr. 1 (2006-2007) foreslår Regjeringen at det skal innføres en ordning med gratis læremidler i videregående opplæring fra høsten 2007. Det blir en todelt ordning der fylkeskommunen får ansvar for at elevene får de nødvendige trykte/digitale læremidler. I tillegg får elevene et ikke-behovsprøvd stipend gjennom Lånekassen som skal bidra til å dekke utgifter elevene har til andre læremidler og nødvendig individuelt utstyr. Stipendet har tre satser som er avhengig av utdanningsprogram. Læringer omfattes ikke av ordningen.

Regjeringen tar sikte på å fase inn ordningen over tre år, slik at videregående trinn 2 blir første kull i ordningen fra høsten 2007. Dernest får videregående trinn 3 gratis læremidler fra og med undervisningsåret 2008-2009 og videregående trinn 1 fra og med undervisningsåret 2009-2010.

Dagens behovsprøvd læremiddelstipendordning gjennom Lånekassen faller suksessivt bort etter hvert som den nye ordningen innføres.

En elev som bare tar utdanning ett semester av undervisningsåret, får halvt læremiddelstipend. Ved eventuelle avbrudd og forsinkelse gjelder de generelle regler som er fastsatt i forskriftens første del, kapittel 9. Elever som foretar omvalg og bytter utdanningsprogram i løpet av et undervisningsår, får beholde det opprinnelige stipendet, samt utbetalt differansen mellom satsene dersom det nyvalgte utdanningsprogrammet har høyere stipendsats.

Enkelte elever får i dag støtte til læremidler gjennom folketrygden eller andre støtteordninger. Disse elevene har ikke rett til dagens behovsprøvd læremiddelstipend. Den nye stipendordningen er ikke behovsprøvd. Det er derfor ikke laget noe forslag til unntaksbestemmelse for denne ordningen. Folketrygdloven § 11-19 har imidlertid en egen bestemmelse om ytelser etter annen lovgivning som slår fast at retten til blant annet stønad til skolemateriell faller bort i den utstrekning ytelsen kommer inn under ansvarsområdet i annen lovgivning.

Elev som er forsørget av barnevernet har rett til det nye stipendet, jf. forslag til formulering av nytt andre ledd i § 10-3.

Dagens § 16-2 må endres slik at den passer til innføringstakten til Regjeringens satsing på gratis læremidler.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 16-2 Behovsprøvd stipend til læremidler

Det gis et behovsprøvd stipend til læremidler på inntil kr xxx per måned til elever og lærlinger på Videregående trinn 1, Videregående kurs II og til lærlinger i verdiskapingsåret. Stipendet utbetales sammen med første støttettermin hvert halvår.

§ 16-4 Stipend til utstyr som trengs i opplæringen

For søkere i Videregående trinn 2 gis det et stipend per undervisningsår, etter tre satser avhengig av utdanningsprogram, til utstyr som trengs i opplæringen.

Kr 800	Kr 1 800	Kr 2 600
– Studiespesialisering	– Naturbruk	– Idrettsfag
– Musikk, dans og drama	– Bygg- og anleggsteknikk	– Design og håndverk
– Helse- og sosialfag	– Teknikk og industriell produksjon	– Restaurant- og matfag
– Elektrofag		
– Medier og kommunikasjon		

– Service og samferdsel		
-------------------------	--	--

Stipendet utbetales sammen med første støttetermin.

Søkere som bytter utdanningsprogram i løpet av et undervisningsår får beholde det stipendet som allerede er utbetalt. Dersom det nye utdanningsprogrammet har høyere sats utbetales differansen mellom de to satsene.

Stipendet gis ikke til lærlinger.

§ 10-3 Søker som er forsørget av barnevernet

Søker som er forsørget av barnevernet, får støtte fra Lånekassen dersom det er dokumentert at vedkommende bor utenfor fosterhjem eller barnevernsinstitusjon, og kommunens ytelser som skal dekke dette er lavere enn Lånekassens satser. For søker som får støtte etter annen del, gjelder vilkårene i § 17-2. Dersom kommunen ikke dekker utgifter til bøker og materiell, får søkeren læremiddelsstipend etter § 16-2.

Søker som er forsørget av barnevernet kan likevel få læremiddelstipend etter § 16-4.

Søker som er forsørget av barnevernet, får lån til dekning av skolepenger etter § 20-2 eller § 31-1, dersom dette ikke er dekket av kommunen. Dette gjelder selv om søkeren bor i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon.

Kapittel 20 Lån

Til § 20-1

Bestemmelsen omhandler satser for det behovsprøvde lånet elever i videregående opplæring kan få. Lånekassen har fått tilbakemeldinger om at søkere ikke oppfatter at lånesatsen etter § 20-1 er behovsprøvd mot forsørgers økonomi. Dette går fram av annet ledd i § 20-1, men når overskriften til kapittel 21 er ”Behovsprøving mot økonomien til forsørgerne”, kan det være vanskelig å oppfatte at også lånet er behovsprøvd. For å avhjelpe problemet foreslås det at overskriften til § 20-1 endres til ”Satser for lån og behovsprøving av lånet”.

Se forslag til ny forskriftstekst under neste endring

Til §§ 17-3, 20-1, 21-6 og 26-2

Departementet foreslår at søkere som har vært gift behandles likt i hele regelverket, slik at de tas ut av ”unntaksgruppen” også i §§ 20-1 og 21-6. Slik regelverket er for 2006-2007, skal elever som er skilt behandles som hjemmeboere i forhold til bostipendet, men de skal ikke behovsprøves mot forsørgers økonomi etter § 21-6. Videre skal de ha lån som borteboere etter § 20-1.

Det foreslås at §§ 20-1 og 21-6 endres slik at de harmoniseres med §§ 17-3 og 26-2.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 20-1 Satser for lån og behovsprøving av lånet

Det gis lån på inntil kr x xxx per måned for søker som ikke bor hos foreldrene, se § 17-2. Forsørgere som bor hos foreldrene gis det lån på inntil kr x xxx per måned.

Tabellen i § 21-8 viser lånesatsene som er fastsatt ut fra fradraget for forsørgerinntekt og antall søsken under 19 år.

For søker som er gift eller har barn å forsørge og bor sammen med barnet, gis det et lån på inntil kr x xxx per måned. Lånet blir ikke behovsprøvd mot økonomien til forsørgerne.

§ 21-6 Unntak for visse søkere

For søker som er gift eller har barn å forsørge og bor sammen med barnet, blir ikke grunnstipend og læremiddelstipend behovsprøvd.

Kapittel 21 Behovsprøving mot økonomien til forsørgerne

Til § 21-1

Bestemmelsen omhandler behovsprøving av stipend mot økonomien til forsørgerne. I den tilsvarende bestemmelsen for søkere i høyere utdanning mv. i tredje del, er det tatt inn en bestemmelse om at det skal ses bort fra formue og inntekt som består av erstatnings- og forsikringsutbetaling som følge av personskade på søker. Av hensyn til samsvar mellom reglene i de to ordningene og på bakgrunn av at det er de samme hensynene som vil ligge til grunn for reglene, foreslås det å innføre en tilsvarende regel i § 21-1. Lånekassen har per i dag ikke fått noe slikt tilfelle til behandling. Se også omtale av § 29-6 nedenfor.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 21-1 nytt annet ledd:

Det ses bort fra formue og inntekt som består av erstatnings- og forsikringsutbetaling som følge av personskade på forsørger. Søkeren må dokumentere inntekts- og formuesforholdet.

TREDJE DEL Støtte til søker i høyere utdanning og søker i fagskoleutdanning, folkehøyskole og annen utdanning som ikke er omfattet av opplæringslova § 3-1

Kapittel 29 Behovsprøving av utdanningsstipend og forsørgerstipend

Til § 29-6

Bestemmelsen gjelder formue og inntekt som består av erstatnings- og forsikringsutbetaling som følge av personskade på søker. Dokumentasjonskravet i bestemmelsen i relasjon til formuesforhold, bør også omfatte dokumentasjon på inntekt.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 29-6 Erstatnings- og/eller forsikringsutbetaling

Det ses bort fra formue og inntekt som består av erstatnings- og forsikringsutbetaling som følge av personskade på søkeren. Det ses også bort fra tilsvarende formue og inntekt for søkerens ektefelle.

Søkeren må dokumentere inntekts- og formuesforholdet.

FJERDE DEL Støtte til utdanning i land utenfor Norden

Kapittel 33 Statsborgerskap og tilknytning til Norge

Til § 33-2

Det vises til omtale under første del, § 2-3. Det gjøres tilsvarende endring i § 33-2.

33-2 Utvidet rett for statsborger fra EØS-land

Statsborger fra EØS-land med status som arbeidstaker i Norge, har rett til utdanningsstøtte når utdanningen vedkommende tar har faglig sammenheng med arbeidet. Kravet om faglig sammenheng faller bort dersom vedkommende har blitt ufrivillig arbeidsløs.

Barn og ektefelle av EØS-arbeidstakeren har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere.

Til § 33-6 tredje ledd

Det foreslås å endre aldersgrensen fra en regel om at søkeren må være fylt 22 år til en regel som knyttes til fødselsår. Det er en fordel at aldersgrensene som er satt i forskriftene i mest mulig grad er likt angitt, så sant de ikke er avhengige av annet regelverk. Det vil være en administrativ forenkling å forholde seg til regler som gir få tolkningsmuligheter.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 33-6 Unntak fra vilkåret om botid ved særlige forhold

Det blir gjort unntak fra kravet om botid når søkeren, en av foreldrene eller ektefellen til søkeren er

- a) i norsk utenriksstjeneste,
- b) i tjeneste for misjon eller norsk bistandsorganisasjon,
- c) i tjeneste som norsk representant for en internasjonal organisasjon eller en offentlig institusjon,
- d) i tjeneste i utlandet for norsk næringsliv, eller
- e) bosatt i utlandet på grunn av sykdom.

Det gjøres unntak i andre tilfeller der søkeren har særlig tilknytning til Norge, dersom sterke grunner taler for det.

Når situasjonen er knyttet opp mot foreldrene, er det et vilkår at søkeren er født i 1985 eller senere.

Kapittel 35 Hva slags utdanning det blir gitt støtte til

Til § 35-1

Departementet foreslår å knytte vilkårene i Lånekassens forskrifter for godkjenning av høyere utdanning i land utenfor Norden for studiefinansiering til kravene i lov om universiteter og høyskoler § 3-4¹ for godkjenning av utenlandsk utdanning i Norge som regulerer NOKUTs virksomhet. På den måten skal det gjøres klart hvilket eksternt regelverk Lånekassen forholder seg til i disse sakene. Bestemmelsen er parallell til § 34-1 bokstav a der det vises til den samme lovens § 3-6 som regulerer kravene for generell studiekompetanse. Dette regelverket blir også forvaltet av andre enn Lånekassen.

Det foreslås å flytte andre setning i annet ledd nærmere det første leddet i paragrafen, da det er en innholdsmessig sammenheng mellom dem. Det foreslås videre å skille ut både den første og den andre setningen i leddet i egne ledd, for å gjøre det enklere å forstå at dette er selvstendige krav til all utdanning i utlandet.

Det foreslås å modifisere nest siste ledd i § 35-1. Her forutsettes det at en helsefaglig utdanning må gi grunnlag for offentlig autorisasjon for at det skal gis støtte til utdanningen. Statens autorisasjonskontor for helsepersonell gir autorisasjon først når en utdanning er fullført (individuell vurdering). Kravet i forskriftene må anses oppfylt når en søker tar en utdanning som hittil har gitt grunnlag for autorisasjon, dvs. det må ligge en teoretisk mulighet for endring i reglene om autorisasjon underveis i et studium. Det åpnes for dette ved å sette ”kan gi” i stedet for ”gir”.

Forslag til ny forskriftstekst:

(Ny tekst er understreket, mens flytting av ledd ikke er markert)

§ 35-1 Utdanninger det gis støtte til

¹ § 3-4. *Godskriving og godkjenning av annen utdanning*

(1) *Utdanning fra en institusjon som går inn under denne lov, skal godskrives studenten ved de andre institusjonene med samme antall studiepoeng. Vedkommende institusjon skal påse at det ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold.*

(2) *NOKUT avgjør, etter søknad fra enkeltpersoner, om utdanning fra utenlandsk høyere utdanningsinstitusjon eller norsk institusjon som ikke går inn under loven, skal godkjennes som likestilt med akkreditert norsk høyere utdanning.*

(3) *Institusjoner som er akkreditert som universitet, vitenskapelig høyskole eller høyskole, avgjør selv søknader fra enkeltpersoner om godkjenning av annen høyere utdanning som faglig jevn god med utdanning som tilbys ved den enkelte institusjon. Godkjenning etter denne bestemmelsen gir rett til å bruke den tittel som er fastsatt for den utdanningen det er jevnført med.*

(4) *I særlige tilfeller kan godkjenning etter tredje ledd gis helt eller delvis på grunnlag av kunnskaper som er dokumentert på annen måte enn ved eksamen. Prøve til kontroll av de dokumenterte kunnskaper eller tilleggsprøve kan kreves avlagt.*

(5) *Departementet kan gi forskrift om godskriving etter første ledd og om saksbehandling og klageadgang etter annet og tredje ledd.*

Til høyere utdanning i land utenfor Norden gis det støtte når utdanningen tilsvarer, er på nivå med, eller kan bli godkjent som en del av, en norsk bachelor- eller mastergrad, jf. lov om universiteter og høyskoler § 3-4. Det stilles samme opptakskrav som til tilsvarende utdanning i Norge. Det gis også støtte til utdanning som tilsvarer en norsk grad på Ph.d.-nivå.

Søkeren må selv dokumentere at utdanningen tilsvarer en norsk grad eller del av en norsk grad når det ikke går fram av de generelle reglene for godkjenning.

Utdanningen og lærestedet må ha offentlig eller tilsvarende godkjenning i studielandet.

Det er en forutsetning for å gi støtte til helsefaglig utdanning at denne kan gi grunnlag for offentlig autorisasjon i Norge. Det gis ikke støtte til medisinstudier utenfor Europa, USA, Canada og Australia.

Det gis ikke støtte til utdanning som gir fritak for forberedende prøver i en norsk grad.

Til § 35-4

Gjennom Frankrikeprogrammet som administreres av Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SIU) får norske studenter hvert år opptak i spesialtilpassede programmer for studier i økonomi og teknologi i Toulouse i Frankrike. Programmene ble opprettet som følge av Troll-avtalen mellom Frankrike og Norge, som ble inngått i 1986.

Det er fra 1992 etablert et forberedende år som gir norske studenter bakgrunnskunnskap i blant annet fransk, økonomi, matematikk og jus.

Dermed varer bachelorgradsstudiet i økonomi og ledelse ved Universitetet i Toulouse for norske studenter i spesialprogrammet fire år, ett år lengre enn for andre studenter. Lånekassen gir nå støtte til dette forberedende året.

Hjemmelen for å gi støtte til denne forberedende delen før selve studiet starter, er svak. Det forberedende året må regnes å være på videregående skoles nivå, uten å gi studiepoeng i Norge. Departementet foreslår å utvide

§ 35-4 med ytterligere et unntak fra hovedregelen om støtte til videregående opplæring og fagskoleutdanning, som gjelder forberedelsesåret i dette spesielle utdanningsprogrammet.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 35-4

(...)

f) til studenter som har fått opptak gjennom Frankrikeprogrammet ved Senter for internasjonalisering av høyere utdanning til forberedelsesåret i tilrettelagt bachelorgrad i økonomi og ledelse ved Université Toulouse 1.

Kapittel 36 Støtte til språklig tilretteleggingssemester

Til § 36-1 tredje ledd

Forskriftsbestemmelsen for 2006-2007 er uklar ved at det står to ulike krav til minste varighet for tilretteleggingssemesteret, henholdsvis ett semester og tre måneder, i ett og samme ledd. Departementet foreslår å gjøre forskriftsbestemmelsens ordlyd mer entydig.

Forslag til ny forskriftstekst:

36-1 Språklig tilretteleggingssemester

Som en forsøksordning gis det støtte til opplæring i språk og samfunnsfag når søkeren

- a) planlegger høyere gradsutdanning som gir rett til støtte i et land utenfor Norden som ikke er engelskspråklig, eller
- b) planlegger høyere gradsutdanning som gir rett til støtte i Finland eller Island

Kurset må tas i det landet der utdanningen skal tas, og normalt ved et universitet. Det kan gjøres unntak dersom slikt kurs ikke tilbys i landet. Kurset må da tas i et land med samme offisielle språk som landet der utdanningen skal tas.

Kurset må vare i minst tre måneder. Lengste varighet kan være inntil ett semester. Opplæringen må være på fulltid, med minimum 15 undervisningstimer per uke.

KAPITTEL 40 Dekning av skolepenger i høyere utdanning

Til § 40-1

Som hovedregel kan det gis støtte i inntil ett år utover normert tid til søker som er forsinket i utdanningen. For støtte til skolepenger ved studier i utlandet er regelverket strengere. Etter § 40-1 blir det gitt støtte til skolepenger i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan likevel gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med redusert funksjonsevne som har støtte fra folketrygden, søker som får barn i utdanningsperioden, og til søker som er forsinket på grunn av sykdom. Unntaket i bestemmelsen ble innført i forskriftsrevisjonen for 2006-2007.

Lånekassen har frem til og med undervisningsåret 2005-2006 hatt en praksis med å gi støtte til skolepenger for søkere som var forsinket i utdanning utenfor Norden. Skolepengestøtte ved forsinkelse har blitt gitt som lån. Lånekassens praksis var nedfelt i nærmere regler (nå merknader) til punkt 6.1 i kapittel V i forskriften til og med undervisningsåret 2005-2006.

Etter departementets vurdering var ikke Lånekassens praksis i tråd med det forskriftsbestemmelsen hjemlet å gi støtte til, og Lånekassen har endret sin praksis fra undervisningsåret 2006-2007. Noen av søkerne som er forsinket i utdanningen og har fått avslag på sine søknader om støtte til skolepenger, har klaget til Lånekassens klagenemnd. Klagenemnda har i møte den 20. september 2006 gitt medhold i to klagesaker med følgende begrunnelse:

”Det er åpenbart at praksisendringen kan få store konsekvenser for den som berøres av endringen. Endring av en langvarig og festnet praksis, som det her er tale om, fordrer at Lånekassen gjør dette kjent i god tid før endringen trår i kraft. Lånekassen har ikke på noe tidspunkt kommet med informasjon om endringen av praksis. På dette grunnlag mener klagenemnda at klageren bør få medhold.”

På bakgrunn av dette finner departementet at praksisen må videreføres inneværende undervisningsår, 2006-2007.

Av hensyn til studenter som blir forsinket på grunn av særlige forhold ble det fra 2006-2007 åpnet for at det kan gis skolepengestøtte, inkludert stipend, ved forsinkelse, se ovenfor. Departementet foreslår nå å innføre en ordning med støtte i form av lån til skolepenger for studenter som blir forsinket i utdanningen, uten å kunne vise til slike særlige forhold.

Departementet foreslår at endringen tas inn i § 40-1 om hovedregler og i § 40-3 om tilleggsskipend.

Forslag til ny forskriftstekst:

§ 40-1 Hovedregler

(...) tredje ledd

Støtte til skolepenger gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med redusert funksjonsevne som har støtte fra folketrygden, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 40-2.

§ 40 -3 Tilleggsskipend til dekning av skolepenger

(...) tredje ledd

Tilleggsskipend gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med nedsatt funksjonsevne som har støtte fra folketrygden, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 40-4.